

Verksamhetsberättelse för morgon- och eftermiddagsverksamhet inom den grundläggande utbildningen i Borgå

2023-2024

Innehåll

1	Inledning	3
2	Mål	4
3	Samarbete	4
	3.1 Stöd till serviceproducenter	5
4	Planering och fortbildning	6
	4.1 Annat program	7
5	Ansökningsförfarande	7
6	Statistik	8
7	Kartläggning av ledarnas kompetensprofil	9
	7.1 Andra kartläggningar	11
	7.2 Verksamhet på morgonen	11
8	Nöjdhetsenkät om eftermiddagsverksamhet med temat barns delaktighet och välbefinnande	12
9	Antal eftermiddagsklubbar och barn år 1999-2024	13

Figurer

Figur 1	Antal eftermiddagsklubbar/läsår	13
Figur 2	Antal barn/läsår	14

1 Inledning

I Borgå har eftermiddagsverksamheten en stadig grund att bygga på. Borgå har i ärenden vad gäller eftermiddagsverksamhet varit en föregångare i landet. Borgå var en av de första städerna som anställde en koordinator för eftermiddagsverksamheten. Verksamheten har sedan 1998 utvecklats och kommit att nå allt fler skolelever.

Morgon- och eftermiddagsverksamheten styrs av lagen om grundläggande utbildning. Verksamheten styrs också av grunderna för morgon- och eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen.

En ändring av lagen om grundläggande utbildning (1136/2003) trädde i kraft 1.8.2004. Kommunerna började få statsunderstöd för att ordna verksamhet för första- och andraklassister samt elever i specialundervisningen i åk 3–9. En ny ändring av lagen om grundläggande utbildning (1081/2006) trädde i kraft 1.1.2007. Eftermiddagsverksamhet ska erbjudas antingen 570 timmar eller 760 timmar under skolåret för varje barn som deltar i verksamheten, i medeltal 3 eller 4 timmar per dag. Trots att verksamheten är lagstadgad, ger den inte barnen subjektiv rätt till verksamheten.

Koordineringsansvaret för verksamheten ligger på Borgå stads grundläggande utbildning. Verksamheten arrangeras av olika föreningar och privata företagare. Verksamhet ordnas dagligen efter skolan. Serviceproducenterna kan själva avgöra om de har möjlighet att även arrangera morgonverksamhet.

Maximiavgifterna för skolelevernas morgon- och eftermiddagsverksamhet har från 1.8.2016 höjts genom lagen om ändring av 48 f § i lagen om grundläggande utbildning (127/2016).

Från läsåret 2016–2017 är avgiften i Borgå 81 e/månad (3 h/dag), 108 e/månad (4 h/dag) eller 135 e/månad (5 h/dag). Man kan välja mellan tre klubbtider. Klubbtiden kan endast bytas en gång under läsåret. För avgifter kan vårdnadshavarna vid behov ansöka om ekonomiskt stöd från social- och familjetjänsterna.

Staden har beviljat lönebidrag till serviceproducenterna inom eftermiddagsverksamheten. Två ambulerande ledare jobbar inom eftermiddagsverksamhet för sextonde året i rad som resursperson och för att utveckla verksamhetens kvalitet.

I denna verksamhetsberättelse används benämningen ”eftis” för eftermiddagsklubb.

2 Mål

Målet är att alla som behöver plats och som omfattas av eftermiddagsverksamheten kan beviljas plats. Verksamheten är i första hand avsedda för elever i årskurserna 1–2 i grundskolan samt de elever i övriga årskurser som har fått ett beslut om särskilt stöd.

Barnet och barnets vårdnadshavare har ingen subjektiv rätt att få tjänster inom morgon- och eftermiddagsverksamheten enligt lagen om grundläggande utbildning. Kommunen fastställer årligen hur många barn som kan delta i verksamheten och i vilken omfattning verksamheten ordnas för varje elevgrupp.

3 Samarbete

Olika föreningar och privata företagare arrangerar eftermiddagsverksamhet i staden. Av de 17 eftermiddagsklubbar som fungerade under läsåret 2023–2024 ordnades tretton (13) av föreningar och företagare och fyra (4) av skolornas egna föräldraföreningar. Av klubbarna var nio (9) finskspråkiga, fem (5) svenskspråkiga och tre (3) tvåspråkiga.

Förutom denna verksamhet har Borgå konstskola egen eftermiddagsverksamhet med ca 60 deltagare.

Ändringen av lagen om grundläggande utbildning har fört med sig mera positivt än negativt. Ledarna behöver inte alltid anställas enbart med olika sysselsättningsstöd. Ibland har ingen ledare hittats via TE-central och verksamheten har därför inte kunnat starta som planerat, eller stödet har tagit slut mitt under läsåret. Tidigare fick de flesta klubbarna även söka sponsorer och be om material för att få något att pyssla med. Möjligheten att ordna mångsidig utbildning för ledarna har också ökat kvaliteten på verksamheten.

Stadens ambulerande eftisledare deltar i utvecklandet av kvaliteten på verksamheten. Ledarna har med goda resultat fungerat bland annat som konsulterande resurs- och stödpersoner i t.ex. utmanande grupper.

Samarbete görs med stadens olika instanser och skolorna informeras regelbundet om eftermiddagsverksamheten. Det regelbundna samarbetet med skolan är viktigt. Serviceproducenten för eftermiddagsverksamhet avtalar med skolan om spelregler, trivselregler, modeller för verksamhetsstyrning, trygghetsfrågor, allmän praxis, utrymmen m.m.

Under läsåren hålls möten med direktören för grundläggande utbildning och gymnasieutbildning, skolornas rektorer, serviceproducenter och ansvarsledare inom eftermiddagsverksamhet där bland annat kvalitetsfrågor och utvecklingsbehov diskuteras.

Utvecklingschef Monica Martens-Seppelin från Sydkustens landskapsförbund är kontaktperson för det svenskspråkiga utvecklingsnätverket i frågor gällande eftermiddagsverksamhet och skolans klubbfrågor. Det har ordnats regionala och lokala träffar och utbildningar där aktuella ärenden angående verksamheten diskuterats och utvecklats.

Andra samarbetspartner: projektarbetare vid grundläggande utbildning, social- och familjetjänsterna, handikappservicen, arbets- och näringsbyrån, skolornas personal, speciallärare inom småbarnspedagogik, tjänster inom småbarnspedagogik, kultur- och fritidstjänster, museet, naturskolan, biblioteket, Yrkesinstitutet Practicum (se också rubriken "Utomstående aktörer"). Praktikanter har också deltagit i eftermiddagsverksamheten under detta läsår.

3.1 Stöd till serviceproducenter

Borgå stad stöder serviceproducenter inom tredje sektorn i att ordna eftermiddagsverksamhet. Borgå stad ger producenten också möjlighet att avgiftsfritt använda skolornas lokaler.

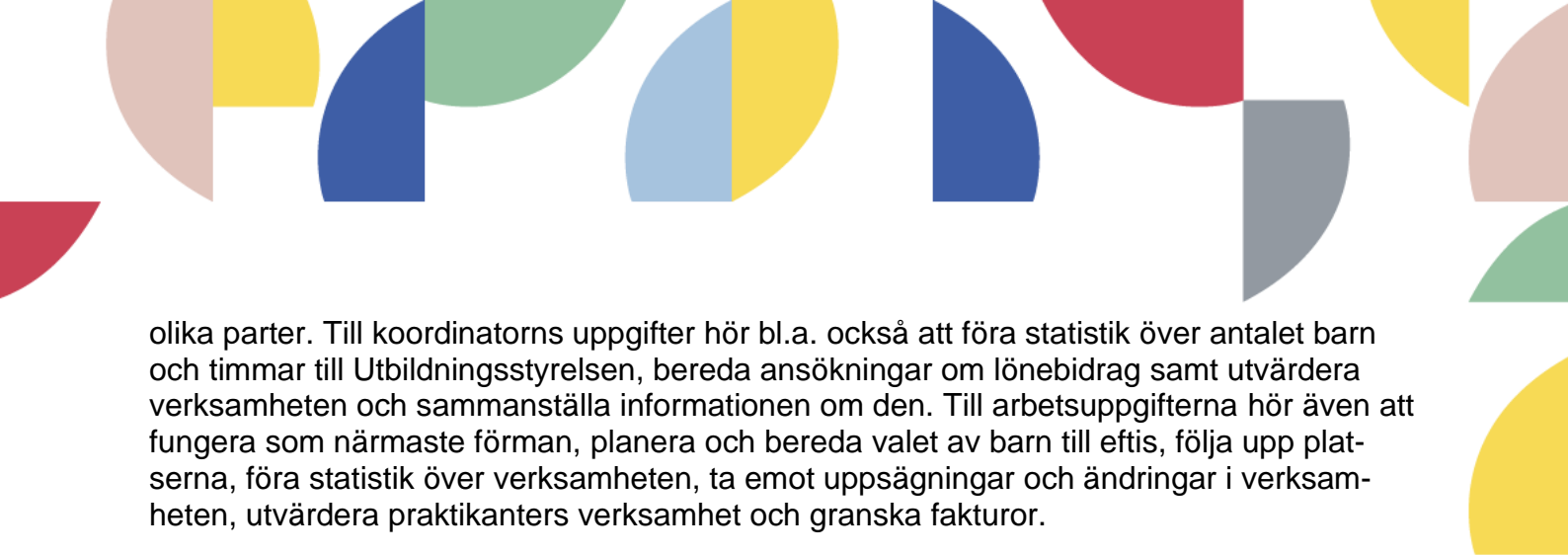
Eftermiddagsverksamheten är understödd verksamhet. Staden har beviljat lönebidrag till arrangörer två gånger per läsår. Avsikten är att hålla avgifterna skäliga och garantera verksamhetens framtid och vidareutveckling. Extra lönestöd kan beviljas grupper där det finns barn med särskilda behov.

Serviceproducenterna beviljades bidrag för ledarnas lönekostnader. För höstterminen 2023 beviljade staden sammanlagt 172 080 euro i bidrag. För vårterminen 2024 beviljades 177 685 euro.

Staden och serviceproducenten ingår årligen ett avtal om ordnandet av verksamheten. Målet är att serviceproducenten själva vid behov arrangerar vikarier till eftis.

Staden stöder serviceproducenterna bl.a, när de grundar eftermiddagsklubbar, ordnar utbildning i arbetet för ledarna och stöder ledarna i deras jobb.

Koordinatorn för eftermiddagsverksamhet inom den grundläggande utbildningen leder verksamheten. Koordinator besöker eftermiddagsklubbar, förmedlar information om verksamheten, planerar och utvecklar verksamheten, uppdaterar fakta och samarbetar med

olika parter. Till koordinators uppgifter hör bl.a. också att föra statistik över antalet barn och timmar till Utbildningsstyrelsen, bereda ansökningar om lönebidrag samt utvärdera verksamheten och sammanställa informationen om den. Till arbetsuppgifterna hör även att fungera som närmaste förman, planera och bereda valet av barn till eftis, följa upp platserna, föra statistik över verksamheten, ta emot uppsägningar och ändringar i verksamheten, utvärdera praktikanter verksamhet och granska fakturor.

Koordinator jobbar också med frågor som gäller skolans klubbverksamhet /UBS projektet. Arbetsuppgiften är tvåspråkig.

Möten och/eller utbildningar för ledarna och producenterna arrangeras regelbundet under året. Kvalitetsdiskussioner hålls i alla eftermiddagsklubbar under läsåret.

Koordinator har från januari 2010 deltagit i den nationella ledningsgruppen för morgon- och eftermiddagsverksamhet samt skolans klubbverksamhet. Gruppen leds av Monica Martens-Seppelin från Sydkustens landskapsförbund. Från och med hösten 2017 är koordinator medlem i både referens- och arbetsgruppen för eftis- och klubbverksamhet.

4 Planering och fortbildning

Verksamhetens innehåll, kvalitetskriterier, rörelse-, och motion, kompis-, och känslöfärdigheter, multilitteracitet och andra aktuella teman behandlades under läsåret. Läsårets teman var motion- och rörelse, känslö- och kompisfärdigheter samt multilitteracitet.

Regelbundna arbetsplatsmöten hölls med stadens ambulerande ledare. Verksamhet och utbildning planerades under läsåret.

En arbetsgrupp för kvalitetsarbete grundades hösten 2012. Medlemmarna i gruppen är representanter för olika områden som på ett eller annat sätt arbetar med eftermiddagsverksamheten eller skolans klubbverksamhet eller med kvalitetsfrågor. Arbetsgruppen sammanträder några gånger varje läsår. Syftet med arbetet är att stöda kvalitetsutvecklingen på lokal nivå.

Möten och fortbildning för ledarna har ordnats regelbundet. Ledarträffar anses vara viktiga, eftersom de olika ledarna kan träffas och utbyta erfarenheter. Träffar för de ansvariga ledarna hålls regelbundet. Ledarträffar samt utbildning ordnas även i fortsättningen. Gemensam utbildning för eftisledarna och skolans klubbledare (skolgångshandledare) planeras vid behov.

Teman som har behandlats:

- ❖ Introduktion och planering för ledarna, augusti 2023, 4 olika tillfällen.
- ❖ Tartu verktoon 16.9.! utbildning, arrangerad av ESLU.
- ❖ Nina Uusitalo, kompis- och känslöfärdigheter, 29.9.2023.
- ❖ Verksamhetsplanering, kvalitetskriterier med verksamhetens serviceproducenter, ansvarsledare och skolornas rektorer.
- ❖ Hannele Tenhovuori (Holmska museet) 30.11. Multilitteracitet, historia, rörelse mm.
- ❖ Ansvarsledarmöte 16.2.2024, rektor för pedagogisk kvalitet Jessica Gillberg, skolans olika planer, riktlinjer, gemenskapens välbefinnande.
- ❖ Valoa näkyvissä, Tarja Seppälä, 21.3., utmanande interaktionssituationer.
- ❖ Förnöjsamhetsförfrågans genomgång samt bearbetning av utmaningar.
- ❖ Ansvarsledarmöte, planering och aktuella ärenden 17.5.2024.
- ❖ Ledarna har fått kännedom om Teams-utbildninga, till exempel utbildningar av CLL och Sydkustens landskapsförbund samt Educa-mässan i Helsingfors.

Eftermiddagsverksamheten i Borgå har deltagit i projektet "Läsande eftis", arrangerad av Sydkustens landskapsförbund, samt i Borgå stads projekt gällande multilitteracitet.

Mässa gällande multilitteracitet, 5.3.2024.

Läsårets tyngdpunktsområde var gemenskapens välmående.

4.1 Annat program

Traditionellt ordnas rekreation för de ambulerande ledarna både höst och vår.

5 Ansökningsförfarande

Barnen väljs till eftermiddagsverksamhet för ett läsår i taget. Ansökan till eftermiddagsverksamheten skedde elektroniskt via Wilma-programmet i början av året. Beslutet om plats skickades elektroniskt via Wilma senast i maj månad till alla första- och

andraklassisters vårdnadshavare som ansökt om plats i tid. Information om eftermiddagsverksamheten fanns även på stadens webbplats (www.borga.fi). Ansökningstiden gick ut 31.1.2023.

När barnen antas till morgon- och eftermiddagsverksamheten tillämpas de jämlika antagningsgrunder som staden fastställt. Barnet antas till verksamheten genom förvaltningsbeslut. Efter den egentliga ansökningstiden kan man höra sig för hos koordinatören om lediga platser.

Arrangörer för eftermiddagsverksamhet, ledarna, skolornas rektorer, barnens vårdnadshavare samt andra samarbetsparter har informerats om ansökningsprocessen.

6 Statistik

När skolorna började i augusti 2023 hade 17 eftermiddagsklubbar verksamhet runtom i staden, med 6 olika serviceproducenter.

I september meddelades det för nittonde gången till Utbildningsstyrelsen hur många barn som deltog i verksamheten: antalet förstaklassister var 377 och antalet andraklassister 252. Det fanns 4 barn med beslut om särskilt stöd (åk 3–9).

Sammanlagt ingick det 633 barn i den grupp som beviljades statsstöd. Av barnen i eftermiddagsverksamhet var 60 % förstaklassister. Andelen svenskspråkiga barn i eftermiddagsverksamhet var 41 %.

I eftermiddagsverksamheten deltog 71% av alla förstaklassister i Borgå.

Dessutom hade Konstikas (Konstskolans egen eftermiddagsverksamhet) ca 60 deltagare. Räknas inte till denna statistik.

Antal barn/läsår:

320 läsåret 2003–2004

410 läsåret 2004–2005

405 läsåret 2005–2006

456 läsåret 2006–2007

470 läsåret 2007–2008

464 läsåret 2008–2009
529 läsåret 2009–2010
505 läsåret 2010–2011
507 läsåret 2011–2012
462 läsåret 2012–2013
478 läsåret 2013–2014
506 läsåret 2014–2015
480 läsåret 2015–2016
467 läsåret 2016–2017
512 läsåret 2017–2018
543 läsåret 2018–2019
517 läsåret 2019–2020
548 läsåret 2020–2021
589 läsåret 2021-2022
636 läsåret 2022-2023
633 läsåret 2023-2024

Antalet barn från och med läsåret 2009–2010 är det antal för vilket statsunderstöd beviljats. Statistiken är uträknad årligen den 20.9.

I verksamheten fanns det också barn med beslut om särskilt stöd, de flesta var från klasserna ett och två.

De äldre eleverna kunde även delta i ungdomslokalernas öppna verksamhet.

I den finskspråkiga skolan Albert Edelfeltin koulu ordnas eftermiddagsvård för barn i träningsundervisning. Denna verksamhet omfattas av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda och har därför inte beaktats i den statistik om eftermiddagsverksamheten som meddelats Utbildningsstyrelsen.

7 Kartläggning av ledarnas kompetensprofil

Kartläggning av ledarnas kompetensprofil

Syftet med kartläggningen var att kartlägga ledarnas kompetensprofil, till exempel medarbetarkompetens, styrkor, svagheter och praktiska kunskaper samt att utreda eventuella utvecklingsbehov ur ledarnas synvinkel.

Ledarnas kompetenskartläggning gjordes våren 2024. Som plattform för enkäten användes Microsoft Forms, och en länk till enkäten skickades per e-post till varje eftermiddagsklubb. På enkäten svarade 41 % av ledarna (21 svar).

Möten och utbildning för ledarna har ordnats regelbundet. Multilitteracitet, motion samt utveckling av kamratfärdigheter, emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter har varit utbildningsteman för eftermiddagsverksamheten detta läsår.

Ledarnas åsikter om utbildningarna är väsentliga med tanke på planeringen av fortbildningarna, och i början av enkäten ville man utreda utbildningarnas effektivitet samt åsikter om utbildningarna och svarspersonernas deltagande i utbildningar och möten (utbildningstjänsterna/ eftermiddagsverksamheten ordnar utbildningar/möten 5–6 gånger per år).

Ledarna anser att utbildningarna som ordnats har varit ganska nyttiga och haft en ganska god kvalitet. Något sämre vitsord fick utbildningarnas mångsidighet. Cirka 50 % av svarspersonerna deltog nästan aldrig eller aldrig i utbildningar/möten, men ändå förhöll man sig positivt till utbildningarna.

Förslag till utbildningsteman var följande:

- mobbning
- emotionella färdigheter
- motivation
- utomhuslekar/motion
- nepsy, mapa
- bemötande av barnet
- teamarbete
- utmanande beteende
- första hjälpen

(sistnämnda hör till arbetsgivarens roll)

Till nästa ställdes frågor om medarbetarkompetens och de anställdas styrkor. Ledarna fick bedöma medarbetarkompetens (bl.a. planering och genomförande av arbetet, verksamhetsmetoder, utvärdering, utveckling, nätverkande, ork i arbetet och välbefinnande). De fick också bedöma sitt kärnkunnande och hur väl de känner till de ansvar och skyldigheter som anges i lagen, vilka handlingar som styr verksamheten, skolans planer osv. Ett utvecklingsbehov är i fortsättningen samarbete med skolorna gällande bl.a. genomgång av skolornas planer (säkerhets-, jämställdhets-, krisplan samt handlingsplan över förebyggande av mobbning.).

Den sista delen av kartläggningen fokuserade på verksamheten. Ledarna har mångsidig kompetens inom varje delområde av eftermiddagsverksamheten. Även om det finns utmaningar i det praktiska arbetet, koncentreras kompetens- och fortbildningsbehoven bland ledarna främst till effektiva och konkreta verktyg för att klara av utmanande situationer.

7.1 Andra kartläggningar

Nöjdhetsenkäter

Eftermiddagsverksamhetens serviceproducenter genomför regelbundet nöjdhetsenkäter bland de barn som deltar i eftermiddagsverksamheten under läsåret. Också vårdnadshavarna tillfrågas om respons på och idéer för verksamheten.

Sydkustens landskapsförbunds kartläggning av morgon- och eftermiddagsverksamheten 2020. Sydkusten utreder och bevakar svenska frågor och fungerar som intresseorganisation inom kultur och utbildning i sina medlemskommuner. Målet att få en heltäckande bild av morgon- och eftermiddagsverksamheten i Svenskfinland som stöd för att utveckla verksamheten. Resultatet över kartläggningen presenterades på sektionens möte våren 2021.

Sydkustens landskapsförbund har planerat en kartläggning av morgon- och eftermiddagsverksamheten läsåret 2023–2024. Resultatet offentliggörs hösten 2024.

7.2 Verksamhet på morgonen

Serviceproducenterna av eftermiddagsverksamhet kan själva avgöra om de också ordnar verksamhet på morgonen. Läsåret 2023–2024 arrangerade Pilke päiväkodit Oy verksamhet på morgonen i Strömborgska skolan och Kvaba hem och skola ordnade verksamhet på morgonen i Kvarnbackens skola.

Några andra serviceproducenter har tidigare år försökt arrangera avgiftsbelagd verksamhet på morgonen, men det har visat sig att vårdnadshavarna inte velat förbinda sig till verksamheten för hela läsåret. Gruppen har inte haft tillräckligt med barn så att det skulle vara lönsamt för serviceproducenten att ordna verksamheten. Tidigare kartläggningar har gjorts gällande behovet av verksamhet på morgonen. Resultatet visade att det inte fanns tillräckligt med vårdnadshavare som var villiga att förbinda sig till verksamheten.

Borgå stads grundläggande utbildning har i samarbete med Porvoon liikunnallinen iltapäiväkerho tidigare kartlagt behovet av verksamhet på morgonen bland skoleleverna i Keskuskoulu. Kartläggningen gjordes via Wilma. Resultatet av kartläggningen visade att behovet inte var tillräckligt för anordnandet av denna verksamhet.

Serviceproducenterna av eftermiddagsverksamhet tillfrågades hösten 2017 om intresse att arrangera verksamhet på morgonen, om staden bidrar med löneunderstöd för verksamheten. Av de sju producenterna svarade endast två (finska församlingen och Porvoon liikunnallinen iltapäiväkerho) att intresse fanns. Det visade sig emellertid senare under våren 2018 att staden inte beviljades det stöd som eventuellt kunde ha använts för sådan verksamhet.

8 Nöjdhetsenkät om eftermiddagsverksamhet med temat barns delaktighet och välbefinnande

I januari 2024 genomfördes en nöjdhetsenkät om barns delaktighet och välbefinnande i eftermiddagsverksamheten. Vårdnadshavarna till barn i eftis hjälpte barnen att fylla i enkäten. Ett sammandrag av resultaten visas nedan.

Resultat av nöjdhetsenkäten gällande eftermiddagsverksamheten

Med hjälp av nöjdhetsenkäten ville Borgå stad/Växande och lärande kartlägga innehållet i eftermiddagsverksamheten och barnens delaktighet. Enkäten riktade sig till barn som deltar i eftermiddagsverksamhet som koordineras av kommunen. Tanken var att vårdnadshavarna skulle hjälpa barnen att svara på frågorna. Svarsprocenten var 17 %. En motsvarande enkät gjordes år 2022 med svarsprocenten 21.

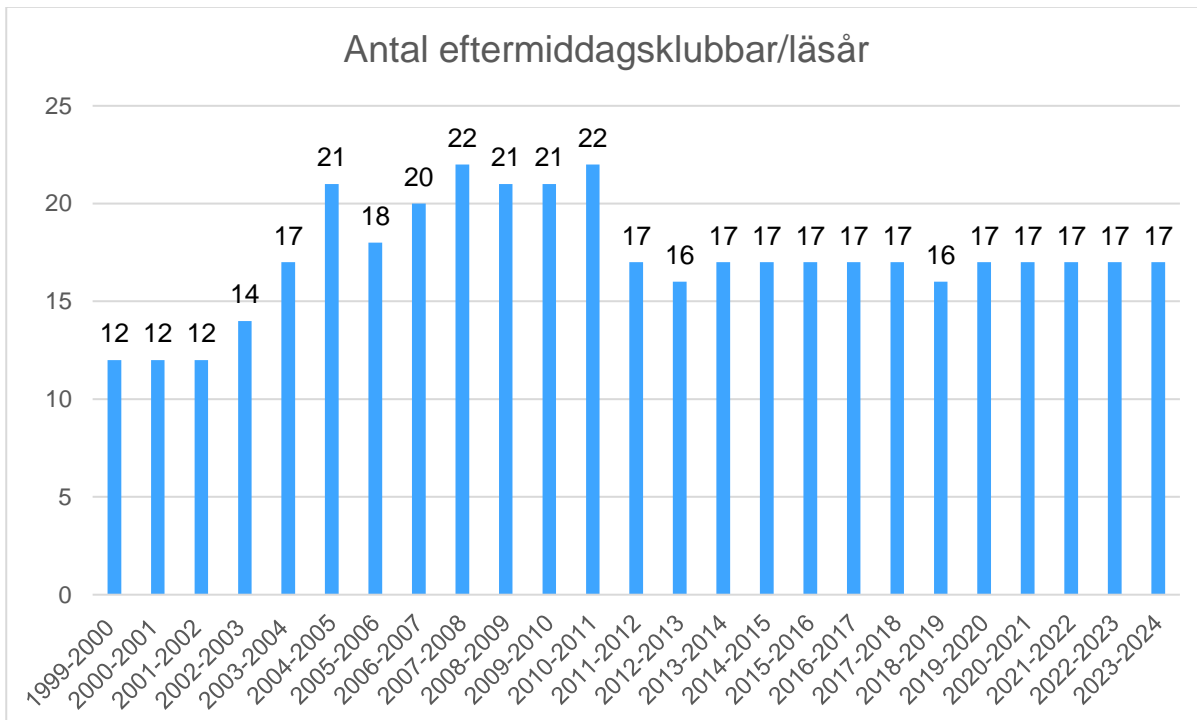
Resultatet av enkäten visar att barnen trivs och känner sig trygga på eftis, där många blir hörda och får uppmärksamhet samt känner sig godkända. Många barn upplever att de kan påverka och vara delaktiga i verksamheten. Det viktigaste resultatet var att alla barnen svarade att de hade kompisar på eftis. Nästan alla barn svarade att de vet vem de kan be om hjälp under vistelsen. Många barn anser att de är vän med alla och att ledarna ingriper om någon är ovänlig. En stor del tycker också att eftis har ett mångsidigt innehåll och att det finns möjlighet att göra läxor.

En stor del av barnen önskade sig platser för avkoppling. Enkätresultatet visar att regelbundna lugna stunder/aktiviteter och lässtunder skulle kunna arrangeras oftare. Många anser att de ofta är utomhus dagligen, medan andra barn svarade att de inte så ofta har gemensamma ledda lekar, motions- och rörelsestunder. En del barn upplever att de inte har varit delaktiga i planeringen av verksamheten och uppgörande av regler. En del önskade att man skulle få mer information om tjänsten, dagens och veckans program. Fler barn önskade sig ett större utbud av leksaker och redskap till verksamheten.

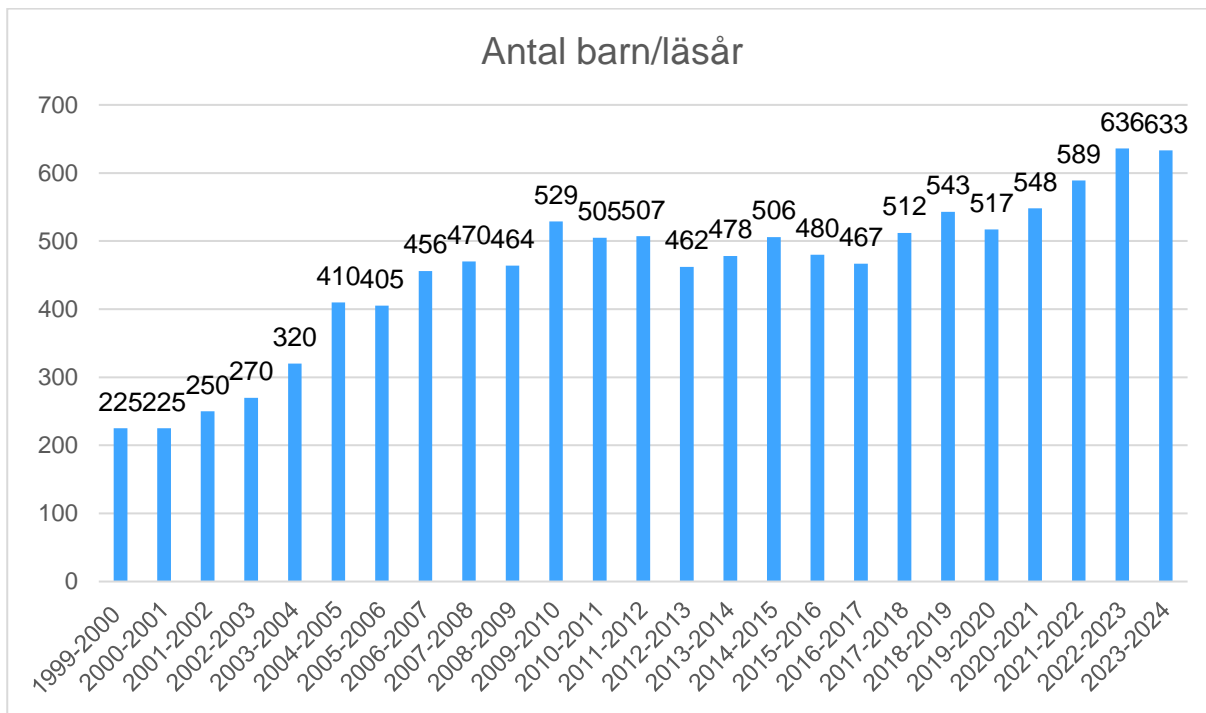
Resultaten av nöjdhetsenkäten behandlades vid ansvarsledarnas möte i februari 2024. Alla eftisar har fått delta i resultatet. Ansvarsledarna informerade vårdnadshavarna om det positiva resultatet samt om utmaningarna och om hur de på eftis tänker åtgärda de utmaningar som framkommit. Resultaten av nöjdhetsenkäten beaktas i planeringen av verksamheten.

Kvalitetsarbetsgruppen för eftermiddagsverksamheten och representanter för skolornas klubbverksamhet gick igenom resultaten av nöjdhetsenkäten vid samarbetsmötet i mars 2024. Resultatet tillkännagavs även till serviceproducenter och rektorer.

9 Antal eftermiddagsklubbar och barn år 1999-2024

Figur 1. Antal eftermiddagsklubbar/läsår

Figur 2. Antal barn/läsår

Antalet barn är ungefärligt. De senaste åren baserar sig på höstens statistik 20.9. (I det sammanlagda antalet för läsåren 2006–2009 är också äldre barn medräknade).